

กฎหมายสำหรับการป้องกันและควบคุมอากาศเสีย

นายบัญชา บุญเรือง

001712

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2520

I 1654903X

AIR POLLUTION CONTROL LAW

Mr. Panya Bunreang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Law

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กฎหมายสำหรับการป้องกันและควบคุมอากาศเสีย

โดย นายปัญญา บุญเรือง

แผนกวิชา นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา คร. โทเมน ภัทรภิรมย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

สุประสงค์ บุญรอด

.....รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุประสงค์ บุญรอด)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Signature]

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน)

[Signature]

.....กรรมการ

(ดร.โทเมน ภัทรภิรมย์)

[Signature]

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ สัตตบุศย์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กฎหมายสำหรับป้องกันและควบคุมอากาศเสีย
ชื่อนิสิต นายปัญญา บุญเรือง
อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. โทแมน ภัทรภินมัย
แผนกวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2520

บทคัดย่อ

ปัญหาเรื่องอากาศเป็นพิษหรืออากาศเสีย เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดเรื่องหนึ่งของปัญหาเรื่องสภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ในปัจจุบันเราจะได้ยินและได้ฟังรายงานข่าวจากแหล่งต่าง ๆ อยู่เสมอถึงอันตรายของอากาศเป็นพิษที่มีผลต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศและยังทำความเสียหายในด้านการ เศรษฐกิจและสังคมอีกด้วย ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นจนอาจถึงขั้นวิกฤตได้ในอนาคตอันใกล้นี้ ฉะนั้นผู้เขียนจึงได้ทำการค้นคว้าวิจัยในปัญหาดังกล่าวนี้ เพื่อให้ได้ความว่าอากาศเป็นพิษมีแหล่งกำเนิดอย่างไร ผลของอากาศเป็นพิษเป็นอย่างไร และมาตรการในการป้องกันแก้ไขมีอย่างไรบ้าง

สำหรับมาตรการในการป้องกันควบคุมปัญหาเรื่องอากาศเป็นพิษหรืออากาศเสีย ที่นับว่าได้ผลดีที่สุดนั้นคือ การบัญญัติกฎหมายที่เหมาะสมออกมาใช้บังคับ ผู้เขียนจึงได้รวบรวมกฎหมายข้อบังคับหรือพระราชบัญญัติต่าง ๆ ของประเทศไทยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวนี้ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการอุตสาหกรรม และประสบความสำเร็จในการใช้กฎหมายเป็นมาตรการในการป้องกันและควบคุมปัญหาเรื่องอากาศเสีย ทั้งนี้เพื่อเสนอแนะเป็นแนวนโยบายในการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมปัญหาเรื่องอากาศเสีย สำหรับใช้บังคับในประเทศไทยต่อไป

Thesis Title Air Pollution Control Law
Name Mr. Panya Bunreang
Thesis Advisor Dr. Komain Bhatarabhirom
Department of Law
Academic Year 1977

ABSTRACT

The problem of polluted and unclean air is one of the most serious issues of environmental pollution. Nowadays we often hear and receive information from various sources of the harmful effect of the polluted air on the health and hygiene of the people, who are regarded as the most important resources of our country. It creates undesirable effect on the economy and society as a whole. The problem more critical in the near future. Therefore, the writer deems it desirable to make an extensive research into the problem in order to make known of the causes and its of the effect, and also its measures of prevention the weather.

As regards measures for prevention and control of air pollution, that the best way to produce the best of opinion result on this problem should be by force of law. To this end all regulations as well as Acts of Thailand in connection with air pollution have been compiled in order to compare with foreign legislations of the well developed countries in technology and industry as a tool

in the prevention and control of air pollution. It is hoped that the result of the study will be a guideline in the proposed legislation for the prevention and control of air pollution in the future.

กิติกรรมประกาศ

เนื่องด้วยท่านศาสตราจารย์ ดร. อุกฤษ มงคลนาวิน ประธานคณะกรรมการ
ตรวจวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. โกเมน กัทธภิรมย์ ผู้ควบคุมการวิจัยวิทยานิพนธ์ และ
อาจารย์ ดร. สุชาติ สัตตบุศย์ กรรมการผู้ตรวจวิทยานิพนธ์ ได้กรุณาสละเวลาให้คำ
แนะนำ ช่วยเหลือ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องผิดพลาดต่าง ๆ จนเป็นเหตุให้ผู้เขียนสามารถ
เขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณท่านทั้งสาม
เป็นอย่างสูงสุดไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังต้องขอกราบขอบพระคุณท่านเทพฤทธิ์ ศิลปานนท์
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดหล่มสัก ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้เขียน
คุณสุมิตร สุภาคุณย์ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดชัยภูมิ คุณอนุชาติ คงมาลัย และคุณเอกชัย
ศิริตานนท์ อัยการประจำกอง กอง 2 กรมอัยการ คุณไชยรงค์ เป็รื่องเวทย์ อัยการ
ประจำศาลจังหวัดหล่มสัก คุณสงค์ รัตตวิศิษฐ์ นายช่างหัวหน้าโรงงาน ศูนย์เครื่องมือกล
อำเภอหล่มสัก คุณเทพย์ชนก รัตโนสถ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คุณมันยา จารุพันธ์ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุณโยธิน อังกรวสพร
และคุณปรากฏ บุญช่วยดี คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเรื่องอากาศและเสียง สำนักงานคณะ
กรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คุณสมนึก รัชทอง คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม เรื่องกฎหมาย
สิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคุณสุขสมัย บุญเรือง อาจารย์
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ได้กรุณาช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับข้อมูลในการ
วิจัยและสนับสนุนให้กำลังใจตลอดมา

อนึ่ง ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องข้องในความสำเร็จของ
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ปัญญา บุญเรือง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย		ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		จ
กิตติกรรมประกาศ		ข
บทนำ		1
บทที่		

1. อากาศเสีย	3
1. อากาศเสียคืออะไร	3
2. สาเหตุที่ทำให้เกิดอากาศเสีย	4
3. ส่วนประกอบของอากาศเสีย	5
4. แหล่งกำเนิดของอากาศเสีย	7
5. ผลของอากาศเสีย	9
6. สารที่ทำให้เกิดอันตราย	11
7. การกำหนดมาตรฐานอากาศ	11
8. มาตรฐานสารอันตรายของอากาศเสีย	13
9. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดปริมาณแก๊สและสารอันตรายใน อากาศ	20
10. การป้องกันแก้ไขปัญหาระยะอากาศเสีย	21
11: อุปสรรคในการป้องกันแก้ไข	22
2. เสียงรบกวนถือว่าเป็นปัญหาเรื่องอากาศเสีย	24
1. เสียงคืออะไร	24

2. ประเภทของเสียงแยกตามลักษณะ	25
3. ต้นเหตุของเสียงรบกวน	25
4. อันตรายจากเสียงรบกวน	26
5. การกำหนดมาตรฐานอันตรายของเสียงรบกวน	27
6. มาตรฐานของเสียงที่ใช้เป็นหลักในการพิจารณา	28
7. มาตรฐานเสียงคังของประเทศสวีเดนและ - สหราชอาณาจักร	29
8. การป้องกันแก้ไขอันตรายจากเสียง	30
3. ความเป็นมาเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันอากาศเสียในประเทศไทย	31
4. กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมอากาศเสียของประเทศไทยในปัจจุบัน	40
1. กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมอากาศ	40
1.1 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456	40
1.2 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2457	41
1.3 พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2473	41
1.4 กฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในพระราช- บัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2473	42
1.5 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2477	42
1.6 กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในพระราช บัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2477	43
1.7 พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2484	44
1.8 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ 3/2492	53

1.9 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ 4/2498 . . . 54

1.10 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ 5/2504 . . . 55

1.11 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ 1/2510 . . . 55

1.12 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ 5/2512 . . . 55

1.13 พระราชบัญญัติสุขภาพ พ.ศ.2495 56

1.14 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 57

1.15 พระราชบัญญัติการขนส่ง พ.ศ.2497 59

1.16 กฎกระทรวงคมนาคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2497
ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่ง
พ.ศ.2497 61

1.17 กฎกระทรวงคมนาคม (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2505
ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่ง พ.ศ.
2497 62

1.18 กฎกระทรวงคมนาคม (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2509
ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่ง พ.ศ.
2497 62

1.19 ประกาศเรื่องกำหนดวัตถุอันตรายที่ห้ามบรรทุก
ไปกับผู้โดยสารในการขนส่งประจำทางด้วย
รถยนต์ พ.ศ.2497 63

1.20 ประกาศกรมการขนส่ง (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2497 64

1.21 พระราชบัญญัติบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.
2498 65

1.22 พระราชบัญญัติวัตถุมีพิษ พ.ศ.2510 65

1.23 กฎกระทรวง (พ.ศ.2512) ออกตามความในพระราชบัญญัติว่าศุลกากร พ.ศ.2510	81
1.24 ประกาศกระทรวงเกษตร (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2513	84
1.25 ประกาศกระทรวงเกษตร (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2513	86
1.26 ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม (ฉบับที่ 1) พ.ศ.2513	86
1.27 ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2513	86
1.28 ประกาศกระทรวงเกษตร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2515	87
1.29 กฎกระทรวง (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2517 ออกตามความในพระราชบัญญัติว่าศุลกากร พ.ศ. 2510	87
1.30 ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2517	87
1.31 ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2517	92
1.32 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 1) พ.ศ.2518	93
1.33 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2518	93

1.34 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2518	94
1.35 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2519	94
1.36 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2512	95
1.37 กฎกระทรวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2512 ออกตาม ความในพระราชบัญญัติโรงงาน	101
1.38 ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2513	102
1.39 ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2514	104
1.40 ประกาศของคณะปฏิวัติ (ฉบับที่ 16)	109
1.41 ประกาศเจ้าพนักงานจราจรที่พระราชอาณาจักร เรื่องการใช้เครื่องวัดควันและเสียงดังของ รถยนต์และรถจักรยานยนต์	110
1.42 ประกาศเจ้าพนักงานจราจรที่พระราชอาณาจักร เรื่องเพิ่มเติมการใช้เครื่องวัดควันและระดับ เสียงของรถยนต์และรถจักรยานยนต์	111
1.43 ประกาศกรมเจ้าท่า ที่ 38/2515	111
1.44 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ.2518	112
1.45 ขอบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องควบคุมความ เป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยในโรง- ภาพยนตร์ และรถยนต์ประจำทาง พ.ศ.2519	116

1.46 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 117

1.47 ประมวลกฎหมายอาญา 118

2. กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันความคุมเสี่ยง 118

2.1 พระราชบัญญัติการเกินเรือในน่านน้ำไทย
พ.ศ.2456 118

2.2 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2477 119

2.3 ประกาศเจ้าพนักงานจราจร เรื่องการใช้ไฟ
สัญญาณแสงแดงวับวาม เสี่ยงสัญญาณคราง-
กรวญ (ไซเรน) หรือเสี่ยงสัญญาณอย่างอื่น 120

2.4 กฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในพระ-
ราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2473 122

2.5 พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2484 122

2.6 พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่อง
ขยายเสียง พ.ศ.2493 122

2.7 ประกาศกรมการขนส่ง (ฉบับที่ 5) พ.ศ.
2497 123

2.8 กฎกระทรวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. ออกตาม
ความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2512 124

2.9 ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม (ฉบับที่ 4)
พ.ศ.2514 ออกตามความในพระราชบัญญัติ
โรงงาน พ.ศ.2512 124

2.10 ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 16 125

2.11 ประกาศเจ้าพนักงานจราจรทั่วราชอาณาจักร
เรื่องการใช้เครื่องวัดควันและเสียงดังของ
รถยนต์และรถจักรยานยนต์ 126

2.12	ประกาศเจ้าพนักงานจรรยาจรทั่วราชอาณาจักร เรื่องเพิ่มเติมการใช้เครื่องวัดควันและระดับ เสียงของรถยนต์และรถจักรยานยนต์	127
2.13	ประกาศกรมเจ้าท่า ที่ 38/2515	127
2.14	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	128
2.15	ประมวลกฎหมายอาญา	128
5.	องค์กรผู้รับผิดชอบ	130
1.	คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ	130
2.	สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ	150
3.	กองควบคุมสิ่งแวดล้อมโรงงาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	162
4.	กองวิศวกรรมการขนส่ง กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม	173
5.	แผนกตรวจสอบสภาพรถยนต์ กองกำกับการ 3 กอง- ทะเบียน กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย	174
6.	แผนกช่างเครื่องยนต์และตรวจพิสูจน์ กองกำกับการ- ช่าง กองบังคับการตำรวจจราจร กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย	176
7.	กองตรวจเรือกรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม	177
8.	กองตรวจท่า กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม	179
6.	กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมอากาศเสียของต่าง- ประเทศ	181

1. สหรัฐอเมริกา	182
1.1 พระราชบัญญัตินโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ค.ศ. 1969 (The National Environmental Policy Act 1969)	182
1.2 พระราชบัญญัติการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม ค.ศ. 1970 (The Environmental Quality Improvement Act 1970)	191
1.3 พระราชบัญญัติ "The Clean Air Act" 1963 แก้ไขเพิ่มเติม The Air Quality Act 1967	195
2. อังกฤษ	203
2.1 พระราชบัญญัติ The Clean Air Act 1965 .	203
2.2 พระราชบัญญัติ The Alkali etc. Works Regulation Act 1960	203
2.3 พระราชบัญญัติ The Control of Pollution Act 1974	204
3. ญี่ปุ่น	209
4. ออสเตรเลีย	217
5. เบลเยียม	218
6. บุรุนดี	219
7. คานาดา	220
8. เซกโกสโลวาเกีย	222
9. เคนมาร์ก	223
10. ฝรั่งเศส	223
11. เยอรมัน	225

12. ไอร์แลนด์	226
13. อิตาลี	226
14. เนเธอร์แลนด์	227
15. นอร์เว	228
16. โปแลนด์	228
17. โปรตุเกส	229
18. สวีเดน	229
19. ยูโกสลาเวีย	230
20. รัสเซีย	230
7. เปรียบเทียบ สรูป และข้อเสนอแนะ	231
1. เปรียบเทียบหลักกฎหมายเกี่ยวกับอากาศเสียของ ประเทศไทยกับต่างประเทศ	231
1.1 ข้อเหมือนกัน	231
1.2 ข้อแตกต่าง	232
1.3 ข้อเสียของกฎหมายไทยในปัจจุบัน เกี่ยวกับการ ป้องกันและควบคุมอากาศเสีย	236
2. สรูป	236
3. ข้อเสนอแนะ	237
3.1 คำนนโยบาย	237
3.2 คำนกฎหมาย	238
3.3 คำนการบริหาร	241
บรรณานุกรม	246
ภาคผนวก	264
ประวัติผู้เขียน	267